

Dr. Peter Boskamp

Ontsmetten

Naar aanleiding van de diverse artikelen over ziekten wordt me vaak de vraag gesteld welke ontsmettingsmiddelen men kan gebruiken voor het hok. Meestal gaf ik bij de beantwoording de standaard middelen aan ofschoon ik me dan soms onprettig voelde bij de gedachte dat ik er niet bij vertelde dat men dan wel nauwkeurig de bijsluiters dient te lezen indien men een van de krachtigere middelen wenste te gebruiken. Je voelt je dan al gauw als schoolmeester overkomen. Desondanks is enige voorzichtigheid bij het gebruik van een aantal ontsmettingsmiddelen wel gewenst omdat ze zeker bij routinematig gebruik toch ook schadelijk kunnen worden de gebruiker

Dat was voor mij een aantal jaren terug reden om een van mijn medewerksters opdracht te geven de diverse middelen naast elkaar te leggen, niet alleen wat werkzaamheid betreft maar bovenal ook wat betreft veiligheid voor de gebruiker. Er vielen in goed overleg toen behoorlijk wat middelen weg voor routinematig gebruik. Op dit moment gebruiken we het Middel Virkon S van de firma Du Pont. Ik zal hierover wat extra informatie geven. Het mag de lezer op voorhand duidelijk zijn dat ik geen aandelen in deze firma heb. Ik wil hier gewoon de vragen die ik over ontsmettingsmiddelen kreeg voor een breder publiek onder de aandacht brengen.

Indien er een infectieziekte uitbreekt op een hok is het belangrijk de infectiedruk zo snel mogelijk te verlagen. Er zijn een aantal bacteriën die in staat zijn zich heel lang op een duivenhok op te houden. Zeker in organisch materiaal. Uitwerpselen en dergelijke. Een voorbeeld hiervan is de paratyfus bacterie. Langer dan een half jaar overleven op het duivenhok is geen enkel probleem voor deze bacterie. Dit maakt grondige desinfectie van het hok bij een uitbraak van deze ziekte meer dan noodzakelijk om deze kwaal uiteindelijk het hoofd te kunnen bieden. Maar wat voor de paratyfus bacil geldt, geldt ook voor diverse andere infectiebronnen.

Er is een keur aan middelen beschikbaar. Belangrijk bij de keuze van een goed middel is dat het enerzijds voldoende werkzaam is en anderzijds niet (te) schadelijk is voor de duiven die (daarna) op het hok moeten verblijven. In de kliniek is sinds enige tijd dus onze keuze gevallen op het middel Virkon S van de firma Du Pont. Sommige ontsmettingsmiddelen zijn bij veelvuldig gebruik, zoals gebleken was, niet geheel onschadelijk voor de mensen die er mee moeten werken. Het moge duidelijk zijn dat dergelijke middelen niet voor routineontsmetting in aanmerking komen. Het middel Virkon S gebruiken we onder andere ook om de opvanghokken van de duiven mee te ontsmetten.

Het is werkzaam tegen een groot aantal agentia ook nog als er organisch materiaal aanwezig is. Wel is een zekere inwerktijd noodzakelijk.

Het middel is werkzaam onder andere tegen: Salmonella Typhimurium, MRSA, Aviaire Influenza H5N1, Campylobacter, E. Coli, Stretokokken, Mycoplamata, Adenovirus, Herpesvirus, Paramyxovirus, Klebsiella en diverse schimmels, om een aantal voor de duivensport belangrijke agentia te noemen.

De concentratie die nodig is hangt af van de agentia die men wenst af te doden en varieert van 2,5-10 gram poeder per liter water. Daarmee maakt men een werkzame dosering.

Op zich is het al goed te weten dat een middel als Virkon S ook werkt bij de aanwezigheid

van organisch materiaal en bij lage temperaturen. Immers een duiven(opvang)hok is meestal nooit geheel vrij te krijgen van ontlastingsresten. Zeker niet bij routinematige reiniging. Zoals gezegd zijn veel ontsmettingsmiddelen ook schadelijk voor de gebruiker (en voor de duiven!).

Virkon S heeft minder beperkingen in het gebruik dan veel andere desinfecterende producten en is niet geclassificeerd als schadelijk of sensibiliserend in zowel poedervorm als in gebruikte verdunningen, in overeenstemming met EU-criteria (1999/45/EG).

Of men nu dit middel gebruikt of andere, belangrijk is dat men een en ander serieus aanpakt. Dat wil zeggen dat men ook de aangegeven dosering naleeft zoals die voor de werkzaamheid op de verpakking is aangegeven, evenals de gewenste inwerktijd. Een fout die we allemaal wel eens dreigen te maken is dat we een ontsmettingsmiddel willen gebruiken alsof het een reinigingsmiddel is. De inwerktijd die bij een grondige ontsmetting nodig is wordt dan onterecht te kort gehouden waardoor een schijnveiligheid ontstaat terwijl de bacteriën of virussen slechts ten dele zijn afgedood. Dus welk ontsmettingsmiddel U ook wenst te gebruiken lees altijd grondig de gebruiksaanwijzing, houdt U aan de dosering, inwerktijd en bij de schadelijkere middelen ook aan de veiligheidsvoorschriften. Ga er voorzichtigheidshalve van uit dat de middelen altijd schadelijker (voor uw gezondheid) kunnen zijn dan op de verpakking staat. Vaak wordt immers pas na jaren bekend dat een middel toch niet zo onschuldig is als eerder gedacht werd. Als ik terug ga in de tijd dan heb ik in het verleden genoeg ontsmettingsmiddelen over mijn handen gekregen die in een later stadium het predicaat 'mogelijk kankerverwekkend' opgeplakt kregen. Of minstens de opmerking 'kan schade geven aan het erfelijk materiaal'.

Voorkomen is altijd beter dan genezen. Dat geldt voor de infecties die men wil bestrijden, maar moet ook gelden voor de omgang met de middelen die we te desinfectie daarvoor willen gebruiken.

Succes

Peter Boskamp